

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slugom rasta naše stvari, a nasega sve pokvari. Mar. pol.

Izlas svakog četvrtka na našem arku.

Doplati se nepravda ako se nećakaju.

Nabijegovani listovi se neprimaju. Predplata se političkim stoji 15 for., za sedmice 22 for. na godinu. Razmjerno for. 2 1/2, i 1 na pol godine. Izvan carovine više političara

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredništvo i administracija nalaz se u Via Farate br. 14.

Nepodopadni se doplati ne čekaju. Polupostava se pisma, oglaš. št. čekaju po običnom cijenku ili po dogovoru. Isto tako je za priloge. Novci se šalju poštarskom na-punom (asegurno postalo) na administraciju „Naše Sloga“. Ime, pravime i najbližu poštu valja točno označiti.

Kama list nedodje na vrijeme, nego se javi odgovorničku u otvorenim pismu, za koje se ne plaća „poštarina“, ako se izvina napiše: „Reklamacija“.

Poziv na predplatu.

Pošto je nastao početak drugog tečaja godine, pozivljemo ovim sve naše čitatelje, koji se nisu za prošlu godinu predplatili, da čim prije predplatu ponoviti izvole.

Upozorujemo napose one čitatelje, koji nam nisu za ovu godinu jošte ništa poslali, da nam predplatu bezodvlačno pripošalju. One pako, koji nam duguju i više, nego li za jednu godinu predplatu, sjecamo na njihovu svetu dužnost napram našem listu.

Ovim stavljamo u obće svakomu na srce, koji nam štogod duguje, da nam dug što prije pripošalje, da nebudemo prisiljeni poduzeti strožije mjere i da budemo uzmogli i mi svim našim dužnostim zadovoljiti.

Komu je do toga stalo, da se uzdrži ovaj jedini list za istarske Hrvate, mora mu priteći u pomoć materijalnim i moralnim sredstvi.

U Trstu, 25. julyja 1896.

Uprava „Naše Sloga“.

Interpelacija

Zastupnika Laginje, Spinčića i drugova na njegovu preuzvišenost gospod. ministra predsjednika Kazimira grofa Bađenića za sveukupnu vladu.

Obzirom na to, što je javno mnenje proti vinskiim tvornicam, koje postoje pod svakojakim imeni u Trstu i u Barkovljah i proti nedostatnosti oblaštenih propisa na zaštitu domaćeg vinskog proizvoda, u najnovije doba vrlo razdraživo ali opravdano ustalo; obzirom na to, što je po oblasti trpljeno padjelanje vina u Barkovljah pruzročilo vrlo znatno sniženje cjenah pravom vinu dalmatinskomu i istarskomu, i to ne samo na vrlo važnom u nje trčarskomu trgu, već također i u drugim krajevih, kamo dolazi iz juga padjelano vino, potiče iz vinorodnih pokrajina;

obzirom nadalje i na to, što uzimlju pojedini špekulanti u Poreču siromasnije seljake u službu, te ih šalju u Trst, gdje toče tkož vino iz svojih vinograda, oblast pako, kojoj bi ta okolnost morala poznata biti,

PODLISTAK.

Pijanac

(Iz života istranskoga)

Napisao A. K. Istranin.

(Nastavak)

I. kmet: Sta vi ne vjerujete u vještice i u krtinice i krtinike? Bilo ih i će ih bit. Zato se treba od njih čuvat. Kakovu stvar blagoslovljen treba uvijek sobom imati. (Uvide Cincar „Šior Menego“ po gradjansku al slabo odjeven. Pred sobom na jednoj podstavi nosi različitih stvari: očali, sapuna, puno malih boćica napunjenih raznobojnom tekucinom, drobnog kamejia, bijeloga praha, češalja. Kad stupi Šior Menego u sobu, ona četvorica se okrenu prama njemu, te pomnjivo motre stvari, koje prodaje.) Cincar Šior Menego: Dobro ga jutro — kumpanja bella! Ako ga ćete da kupit. Šalja, češalja, očali, češči od sv. Lorenza. I. kmet: Šior Menego, zašto ova boćica. Šior Menego: To je za oči. Ako ga perete dva jutra šubito ga oči ozdrave.

ne brine se ni koliko, da bi takovo, na malo točno vino izpitati, te javno mnenje od prevare sačuvala; obzirom nadalje i na to; da je, kako se čini, postupaše kod kemičke analize dovezanog (talijanskog) vina u Trstu izped svake kritike, na što se ima svesti i najnovije odstavljenje od službe činovnika G. pl. Brosembacha, koji je tu analizu provadjao.

napokon obzirom na to, što se nije zaliboža visoka vlada do sada odlučila na nikakav odlučan korak radi promicanja i zaštite jedinoga za izvoz sposobnoga zemljišnog proizvoda južnih pokrajinah, smatraju se podpisani prikljenimi postaviti na c. k. vladu upit:

1. Kani li visoka vlada što prijevse poduzeti, čim bi se vinski proizvod Dalmacije i Primorja stvarno promicao i proti umjetno patvorenom vinu bezobzirno štiti?

2. Kani li napose c. k. vlada dosadašnje postupanje kod kemičke analize u Trst dopeljanoj talijanskog vina najtočnije izpitati, te eventualne krivice što strožije kazniti?

3. Nije li visoka vlada toga mnjenja da bi se imalo na zaštitu vinskog proizvoda južnih pokrajinah svako umjetno proizvajanje vina u čitavom okrađu onih pokrajinah zakonom zabraniti?

U Beču, dne 13. julyja 1896.

Dr. Laginja, Spinčić, Dr. Gregorić, Spindler, Nabergoj, Dr. Ferjančić, Janda, Biankini, Dapar, Dr. Stranšky, Dr. Vašaty, Dr. Brzorad, Coronini, Koblar, Višnikar, Purgart, Perić, Dr. Lang, Dr. Slama, Dr. Pacák, Künlig.

Interpelacija

Zastupnika dr. Laginje i drugova na njegovu preuzvišenost ministra predsjednika Kazimira grofa Bađenića.

Svi zemaljski redovi izdani kano prilozii k cesarskom patentu od dne 23. februara 1861., a tako i oni za Primorje (Trst, Istru i Goricu-Gradišku) sadržavaju ustanove, da se „suborski zaključci“, kano jim sledi razpačanje, stalno obterećenje ili založenje glavnog posjeda, imaju potvrđiti cesarske potvrđi.

Nigdje se ništa nečita o tomu, da bijahu zaključci istarskoga zemaljskoga sabora, tičući se stalnog obterećenja pokrajine projektiranom gradnjom mjestne željeznice iz Trsta u Poreč i obzirom na

prinos Istre za gradnju ldnice izvan zemaljskih granica, cesarskoj potvrđi podneseni; čini se dapače, da su u Poreču protivnog mnjenja.

Ipak nelma dvojbe o tom, da trebaju sa spomenuta zaključka radi stalnog obterećenja pokrajine i djelomičnog razpačanja zemaljskog imetka, što bi moralo provedbi toga slediti, ako se hoće, da budu valjani, neobhodno cesarsku potvrđu.

Za sličan slučaj ja donesla dapače službena „Wiener Zeitung“ dne 14. julyja 1896. br. 137 viest, da se je „Njeg. ces. kr. apoštolako Veličanstvo previšnjom odlukom od dne 1. janja t. g. milostivo udostajalo podijeliti previšnje odobrenje zaključku zemaljskog sabora kraljevine Galicije i Lodomerije sa velikim vojvodstvom Krakovom od dne 8. februara t. g. tičući se zemaljskih financijalnih prinosa za mjestnu željeznicu Javorno-Pila, u koliko se trajno pokrajini tim zaključkom obterećenja.

Obzirom na to, da bi provedenje spomenutih zaključaka moglo krenati putem, kojim bi se pučanstvu Istre tečajem vremena novo, nesretnom zemljišno-razteretnom dugu slično, trajno obterećenje bez odgovorajudih ošteta naprtiti moglo, e toga se ponovno izpitavanje onih zaključaka potrebitim prikazuje, stavljaju podpisani na njegovu preuzvišenost gospodina ministra predsjednika upit:

1. Jeli istina, da nebijahu jošte cesarskomu odobrenju podneseni zaključci istarskoga zemaljskoga sabora, stvoreni opetovno zadnjih godina i tičući se gradnje mjestne željeznice Trst-Poreč i podignutja ldnice izvan granica pokrajine?

2. Hoće li vlada stati čvrsto na strogo provedbi dotičnih ustanova zemaljskog reda, valjanog za Primorje, te zahtjevati predložjenje onih zaključaka i za cesarsko odobrenje samo tada preporučiti, ako se bude pružilo jamstvo za način provedenja dotičnih investicija, da može pučanstvo pokrajine za trajno odatle potičuće obterećenje u jednakom razmjeru također koristiti u narodnom i gospodarstvenom pogledu stalno očekivati?

U Beču, dne 15. julyja 1896.

Dr. Laginja, Spinčić, dr. Gregorec, Nabergoj, Coronini, Perić, dr. Ferjančić, dr. Slama, Koblar, Biankini, Pfeifer, Dr. Dvořák, Adámek, Krumbholz, dr. Gregorić, Povše, Dapar, Kušar, Višnikar i dr. Lang.

Glavna skupština političkog društva „Edinost“

Kako bijaše oglašeno, obdržavalo je naše političko društvo „Edinost“ u nedjelju dne 5. t. mj. svojju redovitu godišnju glavnu skupštinu.

Članova skupio se prilican broj, ali bijaše svakako opravdan prigovor od strane govornika, da bi se bilo imalo odavati veće množvo članova i prijatelja našega društva odborovom pozivu, i to obzirom na važnost ove skupštine i pogledom na to, što bijaše poznato, da će skupštini prisustvovati više državnih i zemaljskih zastupnika Istre, Trsta i okolice.

U urečeni sat otvori skupštinu predsjednik Mandić, pozdravi prisutne, zahvali im se na odzivu, predstavi vladinoga zastupnika, redarstvenoga nadkomisara g. dra. Mahkovića, zatim predstavu skupštinarom državne i zemaljske zastupnike gg. dra. Laginju, Naber-goja, Spinčića, Jenka, dra. M. i dr. D. Trinajstića, Goriupa i Vato vca. Pročita pozdravno pismo zastupnika g. Kompareta, koji se je izpričao, da ne može radi crkvenih posala na skupštinu.

U svom nagovoru reče zatim predsjednik u glavnom sliedeće:

Slavna skupštino! Odstupajni odbor izvjestiti će gg. skupštinare o svojem djelovanju tečajem minule državne godine i o političkom položaju u Primorju.

Težkim srcem stupamo pred vas, gospode, jer znamo i sami, da bijaše naše djelovanje mršavo, kako su naši politički odnosi i obće vrlo mršavi. Uzroci tomu stanju poznati su dostatno. Tražiti ih valja u prvom redu u nesretnom našem političkom stanju, u nemarnosti našega činstva, navlastito pako u vladajućem sastavu, koji nas priče i svakom pogledu u narodnom djelovanju.

Otvoreno mogu kazati, da smo imali najbolju volju pomoći narodu, ali ruke bijahu nam vezane.

Kano svjetlu točku na tom tamnom položaju iztiče posljednje naknadne izbore za pokrajinski sabor Istre, koji su izpali nad svako očekivanje sjajno, na čemu nam se valja zahvaliti u prvom redu tlesnoj slogi između Hrvata i Slovenaca.

Inače neimamo čim bismo se mogli pohvaliti u sadašnjosti, a ako me ne varaju svi znaci i ne promjeni li se brzo spomenuti sustav, bojim se za našu budućnost.

Poznato vam je, gospode skupštinari,

2 florini košta to. — (U to sve više kmetova dolazi te svi zaokupe Šior Menigo, te ga ludom gledaju.) Andre (prama Jakovu) Čujte Jakove, ja tu kapljicu nekoliko čutim. Čemo počti ili nepočti? Jakov: Čekajte da štogod kupim od Šior Meniga. (Okrene se Šior Menegu, te ga zapita): Koliko zapada ta češalj? Šior Menego: Tri florina! (Svi prisutni se pogledaju i se začude.) Šior Menego: Ta češalj ima ta kvalitá, da ona peršona, koje se na veliki petak na tri popodne njim na tače poteše, nikad više neima ni tistih beštia ni dolori di testa. II. kmet: Čujte Šior Menigo, ova mi je ruka skoro na pol usaha, dajte mi laka za nju, dobro ću vam platiti. (Lerije na pol pijan, koji je za vratima sobe sve to gledao, pomalo se umieša med ostale kmeto. Šior ga Menego ne vidi.) Šior Menego: E diavolo! Imam ga fratello mio. Ecco con questa boćica je treba da si kroz šest petki u quaresima namazete ruka i ozdravit će. II. kmet: Hvala Bogu, da sam napokon lieka našao. Tebe stari Slažicu ne trebam. Šior moj dragi Menego, koliko ćete

za ovu finju boćicu za oči moje žene i za ovu plavu za moju usahlu ruku? Šior Menego: No kada ga jedno i secondo uzimate — kako ga prijatelju ćete mi dati 6 florinčić. II. kmet (češe si zatiljak): Tako male boćice pak 6 florini? Šior Menego: Ni šolda. Jakov: Dakle koliko je zadnja cijena ovim oćalima? Šior Menego: Tar šam ga prvo rekla 6 flor. Andre: Zašto rabite Šior Menigo to kamejja? Šior Menego: To su ga pictre šante di st. Lorenzo — triputa blagoslovljeno i devet puta umočeno u sv. voda trih kralja. Ki ih nisi sempre in šcarsela nikad ga ne ujedne ni zmija, ni osa ni št. Šen, nit se može nikad nabosti na traju. Kmeti: O, o, o, ako je tako — treba kupiti toga kamejja. II. kmet: Koliko kušćica treba kupiti toga kamejja? I. kmet: Koliko kušćica treba kupiti za biti siguran? Šior Menego: Koliko ih ena peršona više sobom nosti tuliko je sjurnija. I. kmet: Koliko zapada jedna kušćica? Šior Menego: Dvajset soldi... (Kmeti

da nam predstojte ovdje u Trstu mjestni, dotično zemaljski, a kasnije državni izbori, koji posljedično provesti će se buduću godinu i u čitavoj našoj polovici monarhije.

Naši narodni protivnici oslanjaju se na pogodnosti vladajućeg sustava, postali su toli bezobrazni i drzoviti, da nam se već unaprijed groze, kako će nam u Istri n. pr. oduzeti oba dosadašnja zastupnička mjesta u carevinskom vijeću. Osim toga poručuju nam, da će bez dvojbe pobjediti i u novo stvorenoj V. kuriji, te da će istarski Talijani, koji sačinjavaju manjinu pučanstva ove naše pokrajine, poslati u Beč svih pet svojih zastupnika. Na taj način ostali bi Slaveni Istre, koji sačinjavaju ogromnu većinu pučanstva pokrajine bez ijednoga svoga zastupnika 185.000 Hrvata i Slovenaca dakle imalo bi ostati bez nijednoga zastupnika a 118.000 Talijana da će izabrati svih pet Talijana.

Obzirom na Trst i našu okolicu izdali su naši narodni protivnici liho gozalo. Ono par slavenkih zastupnika tršćanske okolice nesmi je više u gradsko, dotično zemaljsko zastupstvo. Bezobzirni kao što jesu hvale se na puna usta, da imaju jurve 80.000 for. za izborne svrhe u okolici. Ako uvažimo to i pošto znamo, da se u kući poznatoga tršćanskoga milijonara sastaju i liberalci i konservativci, to možemo lahko zaključiti, da će proti nam složni u boj i liberalci i konservativci.

Čini se, da će se kod budućih državnih izborah za prvi put pustiti u izbornu borbu i takozvani liberalci, kojima je osobito stalo do toga, da pobjede u novostvorenoj kuriji biraca.

Predviđajući se dakle može, da nas čeka ljuta borba kuli u Trstu toli u Istri, koja će biti za nas tim teža, ako nebudu politički činovnici objektivnije postupali nego li do sada.

Budući odbor našega društva čeka dakle bez dvojbe vrlo teška zadaća, te ćemo mu biti zahvalni bude li ju znao i mogao iole povoljno riješiti.

Pošto nam predstoji dakle tamna i nejasna budućnost, želimo moramo svi da se sadašnji naš položaj što prije razjasni i da budemo bar ponjeto znali na čemu smo i što nas čeka. (Živahno odobravajući skupštinari.)

(Sliedi.)

Dopisi.

Iz bujske okolice mjeseca junija. Hiedko kada, dragi čitatelju, čuješ kakovih vijesti od ovuda, kako da nije o čemu pisat, i kao da naroda našem sve po volji ide. Nu tomu nije tako već upravo protivno. S toga uzeh danas pero u ruku, da ti opišem odvješnje naše tuge i nevolje. Premda imademo ovuda najbolje i najplodnije zemlje u cijeloj našoj pokrajini, sasvim tim narod posve slabo prolazi i duševno i tjelesno. Skoro sav posjed je u rukoh talijanske gospode, koja mare za naš narod manje nego li za živinu u dvoru. Imade dođuše i mnogo dobrostojećih kmetova naše krvi i jezika, ali što čez, kada je još sve zašpano i nepoznato svoje koristi. Nije dakle čudo, što se ovuda još sve vrti, kako gospoda hoće, i nitko se ne usuđuje otvoriti oči.

Čado norve, hoće da kupe bočica, čestajlo, očala, a osobito onoga kamenja. Sve star ljuju po malo brajci svoj robu na stal
Lević (skloži razljučen napried — gurne natrag Šior Menigo, proširili ga očima pak vikne): Huljo, tate, varalico — dosta ti je tvomu varanju! — (Okrene se puku).
Zaslipljeni ljudi! Ne vidite, da imate pred sobom jednog, prevećanog prve vrste. Sve ovo, što vam dava, ne vriedi ni 10 novč., a vi ste mu spravni dati fiorine i fiorine.

Šior Menigo (bled i razljučen): Ti ga muči, a vi ljudi nemojte mu verovati, on je pijan, pak neza što govori... nije istine kupite fratli comperate.
Lević: Moći huljo, inače ću ti vratom zaviti! Ljudi za Boga miloga slušajte me! Moja stara teta ima kašalj već toliko ljeta. Si noć došao onamo pak počeo mi govoriti, da će ju ozdraviti. Digao je neke škriljice u kuhinji tamno, na kojih polidu držimo, našao dva stonoga — uzeo galedu, pa ih opalio na paleti na ognju; onaj prah zasuo u čašu mutne vode, te dao popiti mojoj teti. Rekao je, da mora ta čudnovati liak pripraviti, da ga nijedan ne vidi, a ja sam ga vidio, kako je to —

Šior Menigo (tresud se vikne). Taž se no ne kupo.

Lević (nastavlja): Ja sam ga gledao kroz prozor i vidio, kako je to pripravio. Teta danas se previa od trbuha, kašalj ju još više davi. Po svećenika u po ličnika morao sam poslati i Bog zna, da li je nije otrovao sa onim centoganbarima (ljupne

Ovdje ne samo da ne imamo škola u našem jeziku, kako bismo morali po zakonu, te smo još u svemu ostali nazad, već nam se krato i vjerake naše pravice u crkvi tako, da nismo bit svakim danom koji kršćani, postat ćemo kako i divljaci a Africi bez vjere i naobrazbe!

Odavna već bilo se počelo poitalijančivat naš hrvatski puk ovdje. To se pak na šalost i dandanas još događa. Krivi su tomu najviše italijanski svećenici i učitelji. Za primjer nek nam služi najprije obćina Brtešajga, gdje se pred dvadeset godina govorilo isključivo hrvatski, a danas više ne čuju drugo nego italijanski. U ove naše dane na ređu je obćina Kaštel, da se poitalijanči. Zato radi iz svih silah tamošnja novostrojena italijanska škola, a što je još gore, i talijanski župnik! Koliko se je i protivio kaštelki puk i školi i župniku Talijanu, budući tamo neima niti deset duša talijanskih, oblasti su ipak pripale, da se narodu čini velika krivica.

Za Kaktelem dolazi red i na Umeščinu. Ovdje pošlje što se posve poitalijančije mjesto, nastoji se iz svih silah, da se isto čini i na poljem. Primjer nam je kapelanja sv. Marije na Kramu, gdje je gosp. kapelan, moše bene, rođen Hrrak, počeo po natogu piranskih, umazkih i bujskih vikača, te proti volji naroda čitat u crkvi talijanske prodike i nepovidat svetce. A što je još čudnovatije, govore ljudi, da sabire okole po selih i norac za „Legu“ (Kako se zove taj odmetnik? Op. ured.) Ala će se veseliti naš mladi prijatelj „L'Amico“ kad bude doznao, da su počeli već i sami Hrvati širit njegovu talijansku kulturu i talijansku vjeru?! Ovo je pravi katolicizam, kako gospoda misle, nepustik našeg hrvatskog i slovenskog naroda, da se svojim jezikom meli svojem Bogu. S tim, što se već narod s potpunim pravom služi svojim jezikom u crkvi i izvan nje, misle gospoda, prieti pogibelj katoličkoj vjeri, a što je još gore i talijanskoj kulturi? Ala ne budite smješni! Ako treba u istinu toliko zsat i razumit za moš postat doktorom, onda bi bilo škoda nitl derati gaće toliko godina po škol-skih klupah, budući bi mogao bit doktor svaki najprostiji kmet.

Sarjetovali bi pak prijateljmi okolo lista „L'Amico“, neka se potruđe malo van iz grada u naše čisto hrvatske i slovenske gradice i sela pak neka vide, kako naš narod, premda se slavenski Bogu meli i pjesme pjeva u svojih crkvah, pobožno, pošteno i kršćanski živi. Neka pak pogledaju malo i po svojih talijanskih gradicah, da li je taj tako. Ali će uzalud iskati po njih one žive katoličke vjere i pravog kršćanskog življenja uza svu njihovu tobožnju avitu kulturu. Ako mu je dakle u istinu toliko stalo do katolicizma, neka radi u Trstu med italijanskim pučanstvom, pak neka dodje u Kopar, Piran, Buje itd. Svuda će naći dosti posla za širit vjeru i kulturu med svojim italijanskim narodom, koji u istinu ovo dvoje danomice sre to više gubi.

Pitam napokon gg. okole „L'Amica“, koji ne poznadu ako ne italijansku kulturu, jelj ovo prava kultura i pravi katolicizam, kada njegovi pristaše, talijanski svećenici po Istri šeraju od crkva i vjera naš hrvatski i slovenski narod, budući neće govoriti njegovog jezika? Tako se događja kod Majke božje u Stranjann, tako se događja u novoj kapelaniji sv. Martina u Sočolah, u Umagu i još drugdje.

nogom i vikne): Strela božja! Šta vidim! Nije dosta, da sam mu platio za ona dva spržena stonoga deset fiorini, de deset fiorini — nije dosta da mi je otrovao staru tetu, već kako vidim, on me je i pokrao. Ta onaj novi rubac, što mu viri iz džepa, ju moj, ovo kamenje, za koje vas pita 20 novč., za svaki kus, ukrao je momu siučicu, kojemu sam ga radi igre donesao iz moje „drage“ (Šior Menigo sprema se, da će otići, al mu ljudi nećuju) Ha, hal! Vidite, ovi očali bili su moj pokojnog djeda i one je taj vrag pobrao, pa za nije vas pita ništa manje nego 5 fiorini. Haljete na polje s njim! Van!
(Nastaje komećanje. Ljudi hoće, da udare na Šior Menigo. Šior Menigo gleda, da se dokopa vrati, što mu podje za rukom, kad dodje krčmar Migalo i počme ljude niriti. Šior Menigo na polazku mrko pogleda Levica — digne proutina njemu ruku, te mu zavikne). „Čekaj, čez mi ga platiš“. (Lević skoči na noge, od vjosa zašedneri i nješto da popade čašu, uvoza susjedov kloub, pak ga baci za njim sa svojim silom zaviknu): „Huljo — kriv je i još se grozi!“ Na to skoče ostali kmeti, pobera bočica, kamenje, stare očala pa bacaju za Šior Menigom. „Migalo“ videti razjareno kmeto pobjegne ujedno sa Šior Menigom. Iz tog komećanja čuju se besjede: vražji slepar, tat, hulja, n zatvor s njim itd.
(Pade zastor).

(Dalje sliedi.)

Narod dodje iz velikih daljina, da će utinit svoje kršćanske dužnosti, pak što se dogodi? Svećenik ako i zna, reče: ne razumim slavenski. A tužan narod vraćaj se doma bez izopjevdi, bez prodike i bez ijedne vjerske utjebe! Ali što zato, samo da se širi talijanski katolicizam (?) i talijanska kultura? ili s drugim riječmi, samo da se naš narod čim prije poitalijanči, te se tako jedino uzmagne spasiti u talijanskom raj.

Vine toga sam ti danas sabrejo, dragi čitatelju, da znaš, kakovi jadi i nevolje biju naš puk u ovih stranah. Zlo je, a još gore će biti, ne budu li se više širila nego do sada za nas duhovno i svjetlovno oblasti.

Putnik.

Franina i Jurina

Fr. Znaš Jurino čemu se istarski Talijanali najviše veselo?
Jur. Najšoj nesreći.
Fr. A za njim najviše pomaže, da nas još vavek tlače i proganjaju?
Jur. Naš nemar, naše neznanje, naša lakomija, i jer verujemo više njim nego našim dobrim i poštenim ljudem.
Fr. Kada će nam bit bolje?
Jur. Valje tim budemo sami otali. Budimo pošten, marljivo, držimo se svoje sv. vere, svojega jezika i svojeh mužli, pak za sve drugo lahko.

Sebičnjaku.

Ne pojem ti, da te tim veličam: — U ta glavu, što lih za se misli Lako sunu i takva pomisli; — Već ti pojem, da ti priču pričam O porielu tvog života druge, Koju svijet sebičnošću krati. Po nagnuću sprama nje ti žarku, S kojeg ti se kō mručem od kuge Viek za tudjom: mukom grča prsti, Te ti ne bi nit Nuo u arku Srijah hlepja mogao da svrsti, Sudi mi je, da ti znana nije, Ili nije ili hiniš tako; Čuj ju dakle, ne bi li se kako Odielio od te tvoje zemlje, Koja ti se oko erca svija I čuvstvo ti za čuvstvom ubija.

Bilo njegdja u prastaro vrijeme, Te se ljudsko milovalo plame: Sreće bje mu poput cvjetne kite, A na njem se tukmile vrline Ko na kiti boje različite I kō trak kad staklen brid prosine. Poput unca na nebesih planina Sjala na njem ljubav uzajamna, Ta rumena ruža ljudskog srca, To ognjište iz kojeg izrca Dragulj vjernosti i dragulj poštenje Neslomivi kō ni to kamenje. A miris je te kite vrline Pozrtvovost bila nesebitna, S koje vidjet žrtava? bje vična U pogibli svakoj domovina. Kad to dozna pak imperator, Nazrije u tom svemu carstvu zator Pak zanrla jednoj svojoj kćeri: „Sebitnosti, sedmoglavu zvieri: Rad dobrote, što na zemlji vlada Carstvo moje u podzemlju strada: Svuci za to paktenko to rubo I u slici zavodljiva diere U zemaljske, pohiti krajeve! Komegdjjer žošpiješ u uho Da pripašes paklenka ti svojstva. Tom će glas ti viek u ubu jeđit; Tog će tvoj taj šapat odlačit Od vrinah nebeskog Trojstva, Pri stvaranju što mu jih udaju; Uza glavnu sebitnosti manu, Što će mu se u srce uvući I vrline redom sve utući, Zavoliti će i srodne joj grieha I blizet se otrovnoj im žuči Dok se ju kō riba, kušav meke, Na zator si prođirjet ne odlači: Postati će odiraš sirota, Zavidnik i otimaš poštenja,

Svaki čin će njegov bit miljeja Vječno ruglo i vječna zramota. Kad pak troji poppadu ga biesi Bit će lupož, silnik, ubojica, A za volju nezastojnoj keši I prodajni doma izdajica. Tad će carstvo to moje ogajeno Obitalo biti napućeno“.

Sreća pakta na zemlju odiet i ovrsi na vlas zalog kile...

Jesi li ti priču čvu slušo, Sebičnjačo iz našijoh strana? „Čemu?“ — pitah. — Znam, da ti je znan. Ali taman, sebičnjača dušo! Ah, da je to pero moje jako Kao kopije Ahilovo slavno U srce bih zabō ti ga ravno, Ne bih li ti izčupao tako Iz ujev zmiju, što ti ga ovija I čuvstvo ti za čuvstvom ubija.

Anton Antončić.

Različite viesti.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri skupljeno kod prijateljskog sastanka prigodom štoda sv. Petra dne 29. pr. mj. u kapelanskoj kući u Šajnih f. 5.80; darovaše vel. g. A. G. I. velec. g. I. K. P. po 1 for.; g. G. P. Meglič, g. Anton Burkić pok. Jakova, g. B. M., gđica Marija Dočkal, gđica Antonija Barković svaki po 50 novč.; gospa Marija M. 30 novč. i č. g. I. V. for.

Razpustitna skupština. Na prvom mjestu donesamo početak izvišća glavne skupštine političkoga društva „Edinost“, koja se je održavala prošle nedjelje u prostorijah „Tržaškoga Sokola“. Nakon predsjednikova govora prošio je društveni bajak g. Cotić obkriao i zanimivo izvišće o djelovanju odbora tečajem prošle društvene godine i o političkom stanju u naših južnih pokrajinah.

O tom izvišću razvila se na kōncu vrlo živahna i zanimiva razprava, kod koje sudjelovah gg. inžinir Živic, odvjetnik: dr. Predtser, trgovac Gorup i državni zastupnik Nabergoj i Spinič. Oraj posljednji govorio je vrlo krasno dekurajući statistički podatci koliko su Talijani Primorja, osobito oni Trsta nasprovali od pedesetih godina amo na Metu Slovenaca i Hrvata. U tom govoru našao je vladin povjerenik povod da razpusti skupštinu sa zahtjevom, da se uzmu na posebni zapisnik posljednje riječi zastupnika Spinič, čemu se je on vrlo rado odrazio: kuznjak sam u pero odnosi dio govora i izraziv komečao na zapisnik svoju želju, da se taj dio njegovoga govora dađe do znanja prijemrenim putem na previšajem mjestu.

Razpust skupštine izazvao je veoma neugodan utisak na prisutne skupštinare, koji nebijahu do sada vjeli sličnim strogim mjeram vladinih povjerenika. Pod komeč ovoga ili početkom budućega mjeseca sarvati će odbor „Edinosti“ novu skupštinu, na kojoj će se razpraviti preostali dio šlovnogog reda.

Dolazak pravj. g. Andrije M. Šterka. novoimenovanoga biskupa u Trst, sliedići ču — u koliko smo obavješteni s prijateljske ruke — polovicom mjeseca agusta Prvi. g. biskup dolazi dakle u nepovoljno po sebe doba, jer tada vlada obćno udje nesnomna vrudina, pa ako se pomisli, da presvjeli našma jošta ljetnoga štana, to ga čeka ordje već na početku malo ugodan život.

Osobne viesti. U ponedjeljak pripio je iz Zadra Loydovim parobrodom amo u Trst pravj. g. Juraj Rajčević, nadbiskup zadarski i poglavica katoličke crkve u Dalmaciji. Visoki putnik nastanio se u poznatom odgojnom zavodu „Notre Dame de Sion“.

Izlet „Tržaškoga Sokola“ u Devin. Budući nedjelje priredjuje vrlo marljivo i poduzatni odbor našega „Sokola“ posebnim parobrodom izlet u naš drevni Devin. Društvo je iznajmilo prostran i udoban parobrod „Piranese“. Sudjelovati će kod izleta također glazba. U Devinu izvesti će čili naš „Sokol“ bogati i zanimivi program po običaju točnu i na obće zadovoljstvo. Više o tom svakako zanimivom izletu naći će naši čitatelji, koji kane sudjelovati, u današnjoj „Edinosti“.

Izvanrednu glavnu skupštinu uriče odbor „Slavjanske čitalnice“ u Trstu sa dne 18. t. mj. u 8. s. na večer, na kojoj će se birati novoga predsjednika.

Cirilo-Metodijški dar. Na izletu Jadranske vile po Kvarneru sabrao je gospodin E. K. Jarečov kao Cirilo-Metodijški dar kruna 105 60, koje je osobno predao gospodinu N. Peršiću blagajniku družbe u Voloskom. Darovašo gospoda: Joso Bačić 4 kruna, Egidij Kornitzer, I. Enkurić, I. Doljak, M. Katarinić, Grabar I. I., A. Štarijanović, Dr. E. Linić, Miroslav Čorić, D. Lesnor, L. Kriz, Rudolf Pilepić, Janko Hagenauer, Vladimir Mauk, Ferdo Miler, Ivan Kukuc, Dr. Kovačić, Higin Pakjurić, Blandina Pakjurić,

Božo Bačić, Mijo Novaković, Gavrilović, Iv. Gabrić, N. Falor, Zvonimir Tihvić, Fran Polasegović i Kleščić, svaki po 2 krone; Ante Sakač, Ivana pl. Bološević, Marcel Maliaščak, Gjuro Markovića, Toma Pavličić, Elvira Grdinić, Aug. Došak, Martina Rošić, I. Rosenburg, Fran Karlović, I. Zlani, Jutio Weiss, Jänker Bartol, Franjo Pustar, Boranić Štepan, Drag. Senčić, Anton pl. Gerlek, I. Šandor, Milica Bakarić, Delimir Bakarić, Milan Krenšir, Rotter Adele, Rotter Carmen, Glastar Melita, Bakarić, Bartulić, Ugrešević, Safar T., Koprinski Robert, Drag. Vašić, V. Hormastini, Janko Ibler, Prof. Virag, Slavoj Grgočević, Stilaorčić, T. Malbavčić, Šaridi Valburga, Žagar, F. S. Vilhar, Bolić, Frust, Holjac, Bakovac i Bakanaš Božo svaki po 1 krunu; Josip Lovrić 80 filira; H. Šambolčić, Steinberg, B. Kraker, M. Štajković, Julius Kožik, Fran Soprok, Ante Pavličić, Joso Čupak svaki po 60 filira. *Životi davoratjelji Naprijed za družbu!*

Večeća „Slovenskoga pevackoga društva“ u Trstu, priredjena prošle nedjelje u vrtu „Al Mondo Nuovo“ ispala je u svakom obziru sjajno. Malo kada sukupi se toliko naroda u ovom prostoranom vrtu kao što ga bijaše prošle nedjelje. Pjevati, tamburati i glazbari izvedoše sve točke bogata programa riedkom točnosta. Mnoge točke moralo se opetovati. Uspjeh dale velesilje bijaše koli s moralnog tla materijalnog gledišta podpun, na čemu čestitamo iskreno revnomu odboru. Iz **Pamfleta** pišu nam, da napinju demokratski i koparčki talijanski svi sile, kako bi bar još jednom mogli uspjeti barom u jednom tjele kod predstojeće izbora za naše obično zastupstvo. Sav napor talijanskih podrepaica, sav novac koprake gospođe neće pomoći ovaj put ništa talijanskoj gospođi.

Oružani zast. Perematorer u Trstu. Ovdasnji socijalni-demokratski porvali su iz Beča poznatoga socijal-demokratskoga zastupnika sa carevinskom višom Perematorerom, da govori u smislu mabohab, koja zastupa u parlamentu i svuda u javnom životu. U posljednjem na večer sakupilo se mnogo naroda, osobito radnika u vrtu „Al Mondo Nuovo“ gdje je rečeni zastupnik preko stala govorio vrlo zanimivo o političkom položaju u Austriji, o pravici radnika, protiv kapitalizma, bogatstva i pleinstvu, o parlamentu, ministrima i stranaka, o slobodi sastajanja, o tisku i zaplijenah itd. itd. Govorniku su često burao odovali.

Zagonetan brzojav. U četvrtak dne 2. t. mj. pošilje podne primio je naš urednik ališedec brzojav iz Kanfanara: „Zahitjavno listine za prepisati, nehtjedose dati. Ivan Kralj“.

Naš urednik, znajući, da ni u Kanfanaru ni u susjednih občinah ne predstoje za sada nikakvi izbori i da nemogu dake izborno listine izlozene biti i ne poznavajući u onih strana osoba, koja se piše Ivan Kralj, pošao je ovdje na brzojavni uređ. nebi li dobio kakvo razjašnjenje. Ovdasnji brzojavni uređ popitao se službeno u Kanfanaru za točnost brzojava, što bijaše potvrđeno sa jedinom tom promjenom, što je glasila drugi put ime Ivan Kralj mjesto Ivan Kralj, ali i taj popravlak nije pomogao, da nam razjasni stvar.

Konačno se odlučio naš urednik, te je odgovorio brzojavno nepoznatomu Kralju, što mu je činilo u poslu prepisa listina. Naslov ostao je isti: Ivan Kralj Kanfanar. Urednik je naime mislio, da će taj Kralj svakako tražiti na brzojavnom uredu odgovor, pošto je brzojavao za savjet pitao, ali tomu ne bijaše tako. Sljedećeg dana dobio je naime naš urednik iz „Ganfana“ nješto ačku dakako brzojavu, kojom mu se službeno javlja, da se njegov brzojav od jučer nije moglo predati, jer je na-lovnik ili adreasat nepoznat.

Badi toga molimo dotičnu osobu, koja nam je spomenuti brzojav doposlala, da nam dade potrebite razjašnjenja.

iz Opštine pišu nam 4. Julija. Pišem Vam pod ugodnim dojmom sinoćne večeri, koju su mnogi naši ovdje spričeli u krasnoj zabavi.

Došlo je naime u Opštiju na prosluku za Beč i dalje do Hamburga jedno družtvo tamburuša seljaka iz zagrebačke okolice u svojih krasnih narodnih nošnjah. Prekinuše su igrati u Hotelu Stefanie pred vrlo malo obćinstva, koje je i ovom zgodom pokazalo, kako nam je prijatno; mislimo dakako one „bolje stojeće“, koji zalaze u taj prvi hotel. Čujem dapače, da je „Kurkominion“ zabranio oglasiti u hrvaćkom jeziku taj koncert na oglasnih tablah; ako je viest istinita, pozivamo ga usćelnicu obćine; neka tomu sa blažnjivom postupku konac učini; dostiz viaka bijasmo robovi!

Ako prva večer nije prešla tamburašem dobro, zato jim je sjegurno ostala u pameti druga, to jest sinoćna. Dali su igrauku u velikoj dvorani kavane Seitz u Zorin-domu sa ališedecim programom: 1. „Napred“, susćakla koraćnica posvećena vitezu H. Bačiću. 2.

„Glasbene objese“ (Miletić). 3. „Na valovih jedrankoga mora“ (Valdik V. G. Broz). 4. „Potpospisi hrvaćkih pjesama“ (V. G. Broz). 5. „Turaka straža“ (Farkas). 6. „Molitva mernara“. Brać solo (V. G. Broz): a) Večer u šumi. Pjevanje prepelice, lukavica, slavija. Ura udara 10 sati. — b) Vatra. Vatrogasi zapovjednik zove u pomoć. — c) Vatrogasi Galop. — d) e) Slijepčeva pjesma i pratilica. — f) Redilo se cigande. — g) Ciganaki pjes. — h) Pješkao navješta jutro. Zvonovi zovu u okru. Orgulje kod sv. mise. — k) Narod pleše kole pred rkvom. 8. „Korneliska zvonca“. 9. „U skladnoj suaji“ (Valdik, Broz). 10. „Slava Slovensom“ (Koraćnica, Broz).

Slikovito odlele, divno igranje i svrki naših narodnih pjesama upravo je zanesao svakoga prisutnoga, koji domoročno čuti. Mnoge komade bilo je opetovati na obćinici zabave, a kad su tamburice zaigrale nekičasta naslišanu „Liapa naša domovino“, sve je stalo sa noge i na početku i na koncu odusjevljeno kličalo. Držim, da je i novčan uspjeh za tamburice bio dosta povoljan, premda se slavnost nije plaćala nego samo dobrovoljno bacalo na tajnur. „Još bismo rado oravaćkih večeri.“

Slavnostu ravnateljstvu c. kr. državne gimnazije u Pali do znanja. Na našu molbu za vršenje prijave za primanje djaka i polaganje prijamnog ispita na tom zavodu, čast nam je odgovoriti, da obzrom na posvećenju bogatelnije hrvaćake narodnosti i toga jezika na vašem zavodu, držimo svojom svrhom težnoću ne priobćiti rečene prijave niti u obće ista drugo, što bi moglo preporučiti taj zavod, dok su na istom ne zadovolji zakon i narodno-kulturnim potrebam ogromne većine stanovništva Istra. Ured.

Za spomenik dra. Antona Fedrako darovala su gg. Marušić Ivan iz Pazina 3 for., Gradiš Josip iz Berna 5 for., kanonik Petar Plego iz Trsta 10 for., V. Hradec sabranih kod g. župnika Nedređa u Šterni 5 for., Mežuljić Anton iz Pule 5 for., dekan Berenda Ivan iz Picića 3 for., Vučković Gjuro iz Trsta for. 1.50, Baldo Vidof iz Trsta. 1 for., Harlović Petar iz Trsta 1 for., Gorup Kornelji iz Trsta 5 for., dr. Matko Laginja iz Pule 5 for., Gregor Vratovih iz Pule pravedito pripadajući mu dobitak 5 for. Plemešnim darovateljim srdačna hvala!

Zenaka podružnice družbe sv. Cirila i Metoda u Kastvu. Za godinu 1896 uplatiše ališedec p. n. gdje i gdje: Tonka ud. Jurinac, Marija Jurinac, Jelina ud. Kormüller, Vinka Brozović, Marija Rubesha, Teresa Bačić, Ernesta Jelčić, Ludovika Jelčić, Ivanka Bunc, Tonka Dutić, Nadala Jelčić, Amalija Babić, Amalija Rubesha, Marija Karlevaris, Ivana Jorinčić, Eugenija i Ema Grosman i to svaka po 1 for.

Na glavnoj skupštini, obdržavanoj dne 24. aprila t. g. darovaše družbi svaka po 1 for. Tonka ud. Jurinac i Marija Jurinac.

Muška podružnica družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Kastvu obdržavala je nedjelju 21. junija 1896. svoju drugu glavnu skupštinu.

Obracun godine 1895.

Prihod:

3 člana utem. po f. 100. —	f. 300. —
2 " " " " " " " "	" " " " " " " "
27 " " " " " " " "	" " " " " " " "
5 " " " " " " " "	—,50 " " " " " "
1 " " " " " " " "	—,80 " " " " " "
1 " " " " " " " "	—,20 " " " " " "
39 članova uplatilo	f. 336. —
Darovi iznašahu	197.33
Svota prihoda	f. 533.33

Troškovi podružnice iznašahu 20.69
 Poslano družtv. ravnateljstvu . . . 512.64
 Svota f. 533.33

Obracun god. 1896 do dana skupštine.

Darovi f. 28.03
 Troškovi 10.16
 Poslano družtv. ravnateljstvu . f. 17.87
 Svi prinosi bili su objelodanjeni u „Našoj Slogi“.

Pošto nije stari odbor hitno primiti ponovnog izbora, izabrani su jednoglasno: ravnateljem g. Karlevaris Ivan, posjednik u Kastvu; tejmikom g. Marjanović Vinko, pr. ravnatelj obć. urada u Kastvu i bla-gajnikom g. Ferjan Franjo pok. Ivana, trgovac u Kastvu.

Izaslanici na skupštinu glavne družbe izabrani su gg. Petrak Josip, kapelan u Zvonci i Jurinac Rudolf, trgovac u Kastvu.

Obćinski izbori u Lovranu. Jučer dne 8. toga mj. započeli su obćinski izbori za mjestnu obćinu Lovran. Birati će se tri dana i to dne 9, 10 i 11.

Našim čitateljem biti će poznato, da je ovo prvi put što se bira obćinico zastupstvo za novu mjestnu obćinu Lovran. Sve do sada bijaše današnja mjestna obćina sdružena sa Mošćenicama i Berecom, ali je na želju većine puka razdijeljena u dvoje, t. j. u poruznu obćinu Lovran sa sv. Francom, Opricim i Tulševicom sa sjelom u Lovranu i u po-

roznu obćinu Mošćenice, Kraj, Draga, Kalac, Bereć i Martina sa sjelom u Mošćenicah.

Zakonaka osnova o diobi bivšes mjestas obćine Lestrac prihvaćena bijaše u VII sjednici Istrskoga sabora dne 30. januara 1894. Prigodom razpravo o toj osnovi zemaljskoga odbora zagarovali su članovi hrvaćako-slovenčkoga kluba, da ako se već ima razdijeliti tu obćinu, neka se pri podijeli u tri mjestas obćine, što bi bolje odgovaralo koristi i želji puka. Saboraka većina prihvatila je osnovu, koja stvara dvie obćine — tako već rekomo — sa sjelom u Lovranu i u Mošćenicah.

Za novu mjestnu obćinu Lovran vrše se upravo sada prvi put obćinski izbori.

Donaci izradi i odmetnici te talijanski dotepulji napeli su sve sile, da zavladaju tom obćinom, koja se je nalazila združena sa Mošćenicama i Berecom u hrvaćkih rukah. Izborci borba biti će bez dvoje žestoka, jer su narodni naši dnuzami uspjeti zavarati izvanjski puk obćinij, grožnjama i strahovanjem.

Nu kao što je jur dosada tamo gospodavala talijanska strana u bivšoj mjestnoj obćini, pak se pokazala neposebno, te morala prepustiti upravu poštenim i radnim hrvaćkim rukam, tako smo stalni, da kad bi i pošlo za rukom izlajcani i dotepuhom u ovih izborih zavarati i zaslepitii većinu biraću one obćine, da taj uspjeh nebi bio dugotrajan, da bi naš izvanjski puk došao opet k sebi i da bi ojačao sa obćinice uprave osobe, koje bi upravljale po receptu zloglasnog Čudera t. j. osromušili povre izvanjski puk, da tako bude podlozan, bezmoćan, neok i bezvjestan.

Moguća dakle pobjeda lovranskih podrepaica poretka klike nebii bila trajna niti čvrsta, jer bi ju odpuhnuo brzo prvi složni dah naših izvanjskih biraću.

iz susjednoga kotara labinskoga pišu „Edinost“ kako čeka teško tamošnji naš puk svoje oslobodjenje. Veliku zalaganu steklo bi još političko družtvo „Edinost“ kada bi nagovorilo kojega našega odvjetnika, da se nastani u Labinu. Ali taj bi morao biti sposoban, odlučan i odusjevljen. Ondje su talijanski odvjetnici ali svi tri nebii imali toliko posla koliko jedan naš, jer bi k ovom svi naši posjednici zaslanili. On bi bio čvrsta podpora našem puku, koji je sada predan Talijanom na milost i nemilost. On bi ga čuvao i onih krvopija, koji ga ubijaju materijalno i moralno. Sve to uplativo bi na narod veoma povoljno, te bismo onu obćinu nevelikom mukom Talijanom oteli. Brze pomoći se hoće onom puku jer će inače osuomeći i oni, koji su jošte kadri i voljni činiti dobro za narod.

Tomu rodoljubnomu vapaju dodajemo mi, da je sada vrlo teško s domaće strane pomoći čestitomu našem puku na labinjštini, jer neimamo jošte toliko odvjetnika a da bi se koj mogao i u Labinu nastiniti.

U tom pogledu mogli bi narodu i sebi učiniti mnogo dobra mladi odvjetnici iz Dalmacije, Krajnske i Štajerske kad bi se htjeli utanoviti na nekohju vrlo važnih točkah na Istri, na kojih odviasi od brze pomoći spas tamošnjega pučanstva.

iz programa c. k. državne gimnazije u Trstu za god. 1895-96 vidimo, da bijaše na tom zavodu koncem školske godine 889 djaka i to: 143 Niemca; 117 Talijana; 104 Slovenca; 14 Hrvata; 1 Čeh; 4 Grka; 4 Engleza; 2 Bosa. Među svimi bijaše 330 katolika; 8 pravoslavni; 23 protestanta i 23 Mojsjevca.

iz Lovrana pišu nam na Petrovu. Ste kada tuji, kako se va Lovrane delaju Talijani? Četa, da vam povedam? Benj, pošiljajte. Neki nelepi čovek, kega zovu „Kukuma“ hodi cel dan okole, i gleda kako ki kega kmeta na udicu *dapač*. Kada mu pak ki god takov padevruki, onputa ga on zame pod pazuhu, pak gre s njim va jednu „*petečariju*“. Tu ih čeka jedan čovek s črljenam bidadum kako jedan patrijarka. Kada vidi kmeta, gre k njemu, zame ga za ruku, pogleda ga v oće, pak mu reče: „Povej mi, kako se zoveš?“ Čovek se brižan zasrami, pak ne zna odgovoriti. Pokle više vremena propensu nekako mučno: — „Štor, ja sam Tone pokojnoga Zvaneta. A on s bidadum njama: — Dobro, a sada mi reci, ča misliš, kako bi za Lovran bilo bolje, da budemo mi va podestarije ale one drugi?“ Kmet: — „Mano je svejedno. A bradaš: — „Bravo, to je lepo. — Marieta natoči ovemu čoveku žumlijd domaće rakije“. A da kmet ne razume, valje još reče talijanski: *„Dajke krela pijš kativa, ke gavemo komprado per la balotacioni“*. Onputa reče bradaš kmetu: Veruješ ti va Jorjeta, Gaudencija, va Tonina i Marina, va Francela i va Valdića?“ — Kmet: — Verujem. Bradaš: — Bravo, Marieta! Toči mu još jedan žumlijd, *ma di krela ti es — di krela per ušama*. Kmet popije, a bradaš njemu: — Veruješ ti va Mikulovega sina?“ — Kmet: Verujem, štor, verujem po rako! Bradaš: Verujem, Marieta! natoči dva žumlijca. *„Sempre di krela ti sa!“* Bradaš kmetu: Veruješ va Rozmana?“ — Kmet: — Ne

puno, štor. — Bradaš: To je slabo. Al niš zato. Marieta — toči! A veruješ pak va *„Legu nazziona!“* — Kmet: — Verujem, ako mi date pit. — Marieta! toči. Veruješ, da smo mi jedan put bili si Talijani? Kmet: — E, kada oni govore, zać nebim veroval, štor? Bradaš: — Bravo! Marieta toči! Pak onputa: — A ti si Talijan! — Kmet se već brižan ne more držat na nogah, pok komac popensa: — Ča? — a sam; zać na Bradaš! Marieta — toči, toči! Kmet pade na banak i zapiva pijanim glasom — Majko moja mila — zaš si me rodila — ha, ha, ha, ha, hoj nina nena ja! ja! — Pak zaspi.

I ta je Talijan — *puro sangue*. Ne verujete? Pitajte zadnji, *„Joanne Pensiero“* ki govori, da je on mladici, ki je onega „*kameča*“ s kamenom tukal — „*un giovinotto italiano di qui!*“. A ja, ja, — tako je. Jedan Dražan — pak Talijan! Vi se čudite — ma sam se borme i ja čudil, kada sam ono Ital. Ljudi božji, kako je to? Sada govorite, da ste „*Slavinci*“, sada „*Istrijaki*“ — a sada „*Talijani*“. Ako budete tako napred ali, do dve leta ćete po boćka bit cell — Kinezi. Ča govorite na to vi Jurane? Recite malo sada, varam mi, ale varaju oni, a kemi vi držite? Mi smo odprli. Mi se mudiemo, da očuvamo naš zadjik, kega neki zovu slavinski a zadjik hrvaćski. Zvali ga mi kakonas volja, zadjik je vavek on isti, kega govorimo, ma talijanski!... Tako naši vanjšćaki su Talijani. Manje gre za smet se i za plakat. Ja, za plakat, zać mi je žal, da se moj dobru puk puni tako grdo za nos vad. Neka sam Bog zna, ako smo mi dosta storili, da mu odpremo oće — da vidi, ale ako neće — huje mu budi. Ovu sredu, četvrtak i petak su balotacioni. Te dni će zvanjski lovranski puk pljunut vajer, ma čemu pljun na obraz past. Ajće, da bi tako ne. Ma — tako je.

Još neč! Neki priprosti Lovranac misle, da oni moru delat ča ih je volja, zać da nima nigdera nijedan sudac nijedna naše kćere za ženu. Trubili, oni misle, da je samo jedna pravica na svete. Čete reć, da to se ne sve govoriti — ma ja ne govorim, nego . . . dëm.

Barba Toničić. iz sela Sočić na Paljšinju pišu nam 8. t. mj.: Ima tomu davno što smo se bili dogovorili i složili, da ćemo popraviti staru crkvu sv. Martina, na jednom vršku blizu Luma. Naš dobru puk ovdje i u susjednih selih zasukao je rukave, dao se na posao, sabrao potrebiti norac i popravio kuću božju. Da se je našio protivnih osoba tomo svetomu djelu, svršivo bi bilo i javljati, kad se znade, da je na svietu ljudi, koji se iz obćesti ili zavisti i mržnje do nas i naših svetinja protivne svemu i svlačemu — što nije talijansko.

Crkvice je gotova ali naši poglavari nisu na zalost zadovoljni, da se blagoslovi i da se u njoj čita sv. misa. Radi toga obraćamo se do biskupskog ordinarijata molbom, da zadovolji čim prije želji našega pobožnoga puka, da se crkvica blagoslovi i u njoj promisi. Već su dvie godinice što je crkva gotova, pak koja korist puku i onim, koji su se žrtvovali, kad nemogu u njoj niti Bogu pomoliti se. To je dakako milo i drago bezvjercem i lažiliberalcem, ali toga nebii smjela dopusti naša viša crkvena obćest, koja se mora brinut za spas dušah naših za širenje i učvrćenje naše svetle vjere.

Djelo je gotovo posve; crkvice iznutra i izvana urešena je, te njoj netreba drugo, nego svećenika, da ju blagoslovi i u njoj neknavu žrtvu Bogu prikáže.

Sramota bi bila i smrtni grieh, kad bi rečena crkvice i nadalje imala ostati zavitorena pobožnom puku i kada se nebii imalo već jednom predati ju uzvisenoj i svetoj njezinoj svrsi. Mi se čvrsto namjete, da će prvaj. g. biskup ukiniti sve umjetne zapričke, te da će čim prije odraditi, da se crkvicu blagoslovi i predade na porabu čestitomu našem puku.

Nemožemo od manje, a da se na ovom mjestu nezhvalimo oim poštovnim osobam, koje su milodare za popravlak crkve sabrali; nadalje onim, koji sa crkvu sa drugimi darovi ukrasili i urešili. Zahvaljujemo se i vrijednim zidarom iz svetog Petra u šumi, koji su radili više Bogu na čast, nego li radi dobitka. Konačno iskrena hvala svim onim, koji su bilo na koji način pripomogli, da je naša crkva sv. Martina dogotovljena, urešena i za službu božju posva krasno pripravljena. Bog platio stotuokru svim našim dobroćinjelcem.

Zaljubljeničar. „Jadranska vila“ na Sušaku, ta budi talijca naroda svietiti, slavila je dne 28. i 29. pr. mj. desetogodnjicu družtvenog obćastaka i ujedno povedila je svoj prekrasni barjak. Tom prigodom pozva mnoge svoje po-

bratime i posestrime, da udioničtvuju toj slavi. Odazvao se mnoga druživa kao „Kolo“ i „Sloga“ iz Zagreba, vodjeni od svojih prvaka gg. Fallera i Vilhara, „Zora“ iz Karlova, „Mirija“ iz Ljubljane, „Danica“ iz Siska, „Sklad“ iz Bakra, „Primorski Hrvat“ sa Trsta i dr.

U nedjelju 28. pr. mj. posvetiše na Trstati uz svečanu sv. misu svoj barjak, a onda je sledilo zabijanje čavlića, koje se obavilo na ravnicu pred krasnom crkvom Bl. D. Marije. Sva su tu druživa na okupu bila, svako sa svojim barjacom, a po ravnicu slegla se sila sveta.

Baš prekrasan prizor! Ona velična crkva, pa zastupnici svih družtava, svakome na crkvi dihu trobojnica, onda ono divno hrvatsko more, gdje se preljevalo sjajno jutnje sunce, odbijajući se od gorastane Učke, koja bijaše sklonula svoju običajnu kapu, kao da se veseli napredku roda svoga.

Iza toga slediše je svečani matine u velikoj dvorani nove gimnazije. Tu se sva družtva odlikovala, sve je grnilo od pjeskanja, svi bijahu zadivljeni — uzbuđeni. Osobito se iztaklo kvartet ljubljanske „Mirije“, onda „Kolo“, „Sloga“, „Zora“, „Sklad“, „Danica“ i „Primorski Hrvat“.

Poslije podne bila je pučka svečanost u Martinstići. Tu bijaše pjevanja, veselih zabava svake ruke, krasnih na večer vatrometa, a sva je izrazivalo veselje i zadovoljstvo. U ponedjeljak poslije podne bi izveden krasan izlet sa parobrodom „Croatium“ od družtva Ugarsko-hrvatskog parobrodarstva. Povezoše se dož Ljuburije do Berseča, onda krenuše put Bakra, gdje nastadoše nekoliko vremena, a onda nastaviše put k Novom i Crkvenici.

Za vrieme tog izleta bila je sjednica „Pjevačkog saveza“, u kojoj se odlučilo, da će se obdržavati buduće godine druga sjednica u Osijeku.

Tim završise sasvim skladno sve te svečanosti, bez da bi se ni najmanja smutnja dogodila. To je na dnu „Jadranske Vile“, kojn je sve to liepo izvela i tako oživila donekle omu prazninu, koju osjećahu primorski Hrvati gledači onoliko svečanosti riečkih irendentista za vrieme magjarskog milenija. Živila dakle dična „Jadranska Vila“, pa budila i unapred narod još hojljim uspjehom nego do sada!

Odobr akad. zabavnog družtva „Hrvatska“ u Gracu piše nam 21. pr. mj. Pošto se nisu na mnoge pozive družtvo odavalo do sada mnoga gospoda bivši članovi, odlučilo je akad. družtvo „Hrvatska“ na zadnjoj skupštini, obdržavanoj dne 6. lipnja t. g., da se javnim putem pozovu ta gosp. da se u najkraćem roku odazovu dužnosti, kojoj nisu kao članovi udovoljili. Isto tako, da povratke jednom iz družtvene knjižnice posudjene knjige. Pozivljemo s toga p. n. gospoda, koje se ovo tiče, da se odazovu našem pozivu u roku od 14 dana, kako bude ovo tiskano; inače ćemo biti prisiljeni tiskati njihova imena.

Stanje usjeva — u koliko nam je do danas poznato stoji dobro, a pričekaivat se može i dobra ljetina od vina i voća. Radi toga preporučamo našem poljodjelskomu stališu dobre i prokušane poljodjelske strojeve. Kod naručivanja tih strojeva valja se obavrijeti u prvom redu na tvrdku gosp. Ig. Heller-a u Beču (Praterstrasse 49), koja je i kod nas dobro poznata i o kojoj smo se često osvjedobili, da je solidna i da proizvada izvrsne poljodjelske strojeve. Rečena tvrdka preuzimlje podpuno jamstvo obzirom na trajnost svojih strojeva, a pošto su cijene njezinih strojeva umjerene, neka se svatko podpunim povjerenjem na istu obratiti izvori.

Ona izdaje kataloge u svih jezicah badava.

Poziv na četvrti obći kateketskii sastanak.

Odbor za kateketskii sastanak časti se s rješenjem pozvati Vas, braću katekete, na četvrti obći kateketskii sastanak.

Uvažujući potpisani odbor onaj za ključak prvoga obćega kateketskoga sastanka, da se obći kateketskii sastanci drže, koliko se može, svaki put u drugome gradu, naumio je ovaj četvrti prirediti u Spljetu.

Presvjelti gospodin biskup Spljetski F. Nakić, komu se je potpisani odbor u toj stvari smjerno preporučio, blagovolio je odgovoriti potpisanom odboru pismom izvanredno i ubeznim. Među inim veli presvjelti gospodin: „Rado privolijem, da se četvrti kateketskii sastanak drži u Spljtu. ... Spravano sam, koliko moje slabe site budu mi dopuštiti, idi u susret nastojniji uglednoga odbora, e da sastanak uredi obilnim spasonosnim plodom, već sada prošim obilje blagoslova Božjega na njegov rad.“

Vešetovana gospodo! Dok sam pre-

svjelti gospodin biskup ide ovako milostivo namu u susret, i mi treba, da se pokazemo zahvalni i dostojni dobrote Njegov. Presvjeltosti. Zato, braćo mila, koliko god nas može, nahirimo rado u drevni i slavni Spljet, da se ondje, združeni u duhu Kristovu, zajedno posavjetujemo o stvarima, o kojih smo znamenitosti svi uvjereni.

Pozivamo i ostala braću svećenika, a jednako i velevrijadna gospodu učitelje i sve druge, kojima je na srcu napredak hrvatskoga školstva u duhu kršćanskome. Predhodni dogovor o držanju sastanka biti će u Spljetu u dječjačkom sjemeništu dne 4. kolovoza, a sam sastanak 6. kolovoza.

Nadajući se vešetovana gospodo, da ćete se u zamjernu broju odzvati našem pozivu, kličemo Vama: Bog s Vama do vidjenja!

U Zagrebu dne 6. srpnja 1896.
ODBOR za kateketskii sastanak.

Listinica uredničtva.

Gosp. J. P. u N. Za Boga kaniše se kao istinski Hrvat zadržati „rešistihi“ i „čistihi“ koji će usmjerniti „na stvarnom“ slobodni sjediništi domovini Kror im nad glavom a oni? Bog im se smilova! Da ste nam sdavili Gosp. Korjavuna: stiglo danas i to prekasno; živil! Gosp. „Salamelek“: Nemogamo jer je preobitno i preobito to bismo imali novih središta. Budite kratki i oprezni. Zdravo! Gosp. M. F. Rieka: Srdačna vam hvala na čestiti i na toli rodoljubnom zauzimanju. List poslamo novim predplatnikom; preporučamo Vam se i za buduće. Prijatelji! Nam pozdrav! Gosp. od I. R. Rieka: Hvala i Vama iskrena; list odpremimo kako nam pišete. Živil!

Br. 1833. Natječaj

U smislu zaključka obćinskog zastupstva od dne 2. junija 1866. razpisuje se natječaj na mjesto privr. obćinskoga likvidatora, koji se ima baviti vođenjem glavnih knjiga obć. blagajne i likvidacijom prigrada obćinskog zemljišta uz godišnju plaću od forinti 500 i eđ likvidacije faktično realizovanih 5% od starijih, i 4% od novijih prigrada, koji postotak predviđen je sa 700 for. godišnjih, kada bi dotični likvidator čistog kapitala po prilici 15.000 for. na godinu uredio.

Molitelji imadu podnesti svoje molbe kroz potpisana, aslovljene na obćinske zastupstvo do k. agasta 1896. i dokazati sposobnosti, koje zahtjeva ova služba, a napose vještina i brzina u računanju, te podpunu poznavanje hrvatskog kao uredbovog jezika.

Prednost imati će oni, koji su služili ili služe u svojstvu obćinskoga blagajnika.

Obćinske glavarstvo.
Kastav, 1. julija 1896.
Glavar:
M. Jelutić.

FILIJALKA C. KR. PRIV. AVSTR. KREDITNEGA ZAVODA

za trgovino in obrt u Trstu. Novi za vplaćila.

V vredn. papirih na 4-dnevni odkas 2%	V upsalenih na 30-dnevni odkas 3%
8- 2 1/2%	3-mesečni 3 1/2%
40- 3%	6- 4%

Za pisma, katera se morajo izplaćati v sodajših bankovnih avstr. valji, stopio nove obročne takse v krepost a dnem 5. febrana, 2 febrana in odnoano 2. marča t. l. po dotičnih objavah.

Okrožni oddel. V vredn. papirih 2%, na vsako svoto. V upsalenih brez obročti Nakaznice

za Dunaj, Pragu, Pošto, Brno, Lvov, Troparvo, Beko kakor za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablona, Građec, Sibinj, Inomost, Celovec, Ljubljana, Linc, Olomoc, Reichenberg, Saaz in Solnograd, a bro s troškovi

Kupnja in prodaja vrednosti, diviz, kakor tudi vavročenje kuponov proti odbitku 1% provizije.

lasko vseh vrst pod najumostnejšimi pogoji. Pred u j m i.

na jamčevane listine pogoji po dogovoru. Kredit na dokumente v Londonu Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po jako umostnih pogojih. Kreditna pisma na katerokoli mesto. Vložki v polnaro.

Sprejemale se v pohranu vrednosti papirji, ali ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi. Naša blagajna izplaćuje nakaznice narodne banke Italijanske v italijanskih frankih, ali pa na dnevnom kursu. Trst, 2. febrana 1896.

Objava.

Konačni javni izpit biti će u ovoj muškoj pučkoj učioni dne 13. i 14. t. mj. Škola se zatvara 15. srpnja zalvalom i dieljenjem nagrada, a otvara se 1. rujna tek. god.

Upisivati se hoće 30. i 31. kolovoza. Ravnateljstvo pučke muške učione U Kastvu, 6. srpnja 1896. pop **Niko Bartković** ravn. učitelj.

Javna zahvala.

Najtoplije zahvalujemo svim rođjakom, prijateljem i znancem, koji su za duge i teške bolesti našega nezaboravnoga šurjaka, odnosno premiloga supruga

Bartula

koli nam toli njeznu bili od stjehe te ga dne 4. t. mj. i do hladnog groba sproveli. Naročita budi hvala mnogočastnom svećenstvu, slavnom obćinskom glavarstvu, gg. činovnikom i učiteljstvu te veleč. g. obćinskom liečniku, koji je dragog pokojnika izvavrrednim i požrtvovnim marom nastojao.

Kastav, 6. julija 1896. Obitelj Stagni. Jelisava ud. Kaštor.

Krasni uzorci zasebnim strankam gratis i franko. Bogate sbirka uzoraka, kao dosada nikada. za krojače reformirana.

Komadi za odieće

Peruvian i dooking za večestno svećenstvo, predpisan komadi za uniformu c. k. činovnika, također za veterane, valrogasce, gonjake, livreje, sukna sa biljard i igraće stovore, pokrivala za stolove, ladan. Vešti izbor žilenskoga, burškoga, školskoga i jednoga za gospodi i gospođe po izvornih cimah skladiti u tako valikom izboru, kako takovih ne može imati niti drugostetno konkurent. Najveći izbor sarvo šmaga trajnoga sukna: u najmodnijih bojah za gospođe. Sukno, koje se daje prati, putni ogrtači od 4 do 14 for. itd.

Potrebe za krojače kao postavio za rukavce, gumbi, igle, šnaci itd. Jelične, primjerne, poklene, trajne, čiste, vpravno sukna: a ne pravo kupovanje čunjači, koje imadu jedva vrednost odškodine za krojače, preporuča.

Iv. Stikarofsky, Brno

(Austrijska austrijska trgovina sa suknom.) Najveći izbor sukna: u vrednosti 1/2 milij. for. Utemeljena god. 1866.

Posilja se po pošankom posveću. Na oprez! Agenti i preprodavaci nudi najnedostatnu svoju robu pod znamenjem „Stikarofsky roba“. Da preprećim varanje p. n. odukača, naznačam, da takovim ne prodajem pod robu pod nikakvom pogodbom.

Polygonum sachalinense

(Sachalinov korjen) Uspeva posebno uzrijač, također u vrtičkih, livadnih i mećvarah tla. Visoka hraniva vrednost je 18.97% proteina.

„Internationale Saatstelle“

Landwirtschaftliche Gesellschaft mit Geschäftlicher Haftung KÜRCHHEIM u. Teck, Württemberg

Glavni zastupnik za Trst, Primorje, Istriju i Dalmaciju: **Jakob pek. C. Prister, TRST.**

Prodavaonica šivaćih strojeva, streliva, pušaka i drugoga orudja. nalazi se u **Škaskoj ulici broj 18.**

Za blagohodne naručbe preporučaju se **SAUNIG & DEKLEVA**

Zastupništvo dvostruki „SWISS“ iz orvazna u Steiru

imaju potpisani u GORICI, na cesti: Frana Šojca (Gars) br. 4 naprvi lokalitijem Izvoni

Vlastita radionica dvostruki „Nirija“, blažina od žico (Drathmatratzen), popravljanica dvostruki, šivaćih strojeva, pušaka itd. nalazi se:

Nunska ulica br. 14 Prodavaonica šivaćih strojeva, streliva, pušaka i drugoga orudja. nalazi se u **Škaskoj ulici broj 18.**

Svecar J. Kopač

u GORICI Solkanska cesta broj 9. preporuča vabčastnomu svećenstvu, crkvenim upravam, te slavnom obćinstvu prave

pčelno-voščene sveće

Da su ove sveće, koje nose protokolsani tvornički znak, nepokvarene, jamčimo sa svotom od 1000 kruna. Sveće slabije vrsti za pogrebe i pošanku razvrstaju erkava dobijaju se po vabč niskoj cijeni.

Prodajem također tamjan za crkve: Lacrima carijunij kg. po for. 1.20 u obćini l.— Granis —.80

Robu šalje na sve strane austro-ugarske monarhije prosto od poštarine.

Trst, 2. febrana 1896. **Elekara Dolenc**